

Mischa Sloth Carlsen,
lektor på Aurehøj Gymnasium

Henrik Nyvang,
lektor på Silkeborg Gymnasium
Dansk lærerforenings sektion for stx og hf

LÆSEFORDYBELSE – EJ BLOT TIL LYST?

Der tales for tiden meget om læsning som en af gymnasiet aktuelle udfordringer. Vi hører det både i medierne og i egne rækker. For nogle år siden tog Falkonergården initiativ til at styrke læselysten, og rundt om i landet følger mange andre gymnasier nu trop. Er elevernes dalende tid med læsning problemet? Eller har vi mon i virkeligheden gået og taget læsning for givet som vejen til viden?

I grundskolens danskfag har man haft tradition for at arbejde med læsedidaktik ud fra diverse greb som 'læs 20 minutter om dagen derhjemme', læsekontrakt, læsebånd og skemalagte læsestunder frem til og med mellemskolen. Fra vores position i danskfagets fødekæde har vi måske set læsedidaktik som en naturlig del af grundskolens berettigelse, mens det hos os snarere var medium for dannelse og studieforberedelse. Læse kunne eleverne i forvejen, og i gymnasiet gjaldt det nu blot om at læse større mængder af gradvist mere krævende art. Det at læse var i sig selv et naturligt og centralt kendetegn for en boglig ungdomsuddannelse. Det tænkte vi i al fald.

Vi vil gerne problematisere den forfaldshistorie som vi hører igen og igen i medierne om nutidens elever: De unge læser for lidt. De kan ikke koncentrere sig om længere tekster. De lader sig forstyrre. De evner ikke at fordybe sig. I mange tilfælde peges der på de digitale og sociale medier som skurkene der truer fordybelsen og leder eleverne i fristelse. Er det reelt så enkelt? De sociale medier har uden tvivl udfordret vores læsekultur og betingelser for læsefordybelse på godt og ondt. Spørgsmålet er om vi har været blinde over for hvad læsning egentlig er for vores elever, og om det ikke altid har været en udfordring. Der er i al fald fornyet grund til at overveje hvordan vi skaber gode og fordybende læsere, og hvorfor det er vigtigt.

I G-bestyrelsen har vi spurgt hinanden om hvad vi gør på vores skoler for at styrke læsefordybelsen og læselysten. Pionerskolen Falkonergården er repræsenteret iblandt os med sine to månedlige skemalagte læsestunder og skolens tætte samarbejde med det lokale folkebibliotek. En anden skole har bogbyttebørs og læseklub faciliteret af skolens bibliotekar.

En af os lader løbende eleverne holde helt korte tedtalks om lystlæsningsbøger for deres klasse hvor pointen er at skabe frirum for at inspirere hinanden ved at sætte læsningen fri af fagbegreber. En kobler et retorikforløb med faglige oplæg om lystlæsningsbøger. Mange skoler barsler med systematiske initiativer. Generelt eksperimenterer vi selv med læsefordybelse og højt læsning som del af undervisningen. Gennemgående er elevernes reaktion at de nyder læsningen, og mange genfinder læsegleden.

De spirende tiltag om læsefordybelse og lystlæsning rundt om i landet er ganske givet affødt af bekymring for elevernes ændrede læseadfærd, men de er forhåbentlig også affødt af gode intentioner og ambitioner om at gøre eleverne til læsere for (og af) livet. Spørgsmålet er hvordan og hvorfor vores elever skal læse. For nylig døde Yale-professor Harold Bloom der med sin berømte bog *Hvordan man skal læse og hvorfor* (2003) kommer med bud på læsningens *raison d'être*. Kunne vi med Bloom i baghovedet spørge os selv som dansk lærer hvordan læsning kan give mere mening for eleverne? For hvad vil det sige at dannes som læser?

Det er en trend i tiden at fokusere på *uses of literature* der interesserer sig for litteraturens nytteværdi. Eksempelvis indgår litteraturlæsning nu i medicinstudiet på SDU som led i træningen af lægens relation til patienten. I denne trend kan vi som dansk lærer også hente god inspiration til den motiverende didaktisering af læsning. Naturligvis kan litteraturen bruges til meget mere end lystlæsning og danskundervisning. Omvendt kan det også blive en hæmsko hvis læsningen kun bliver instrument for noget andet. Måske er det værd at dvæle ved Blooms både elementære og eksistentielle opfordring i førortalt bog: "Læs dybt, ikke for at finde en tro, ikke for at acceptere det du læser, ikke for at modsige det, men for at lære at tage del i den ene natur, der læser og skriver".

Evnen til at kunne fordybe sig i læsningen er ikke blot afgørende for læringens, studieforberedelsens og dannelsens skyld, men også fordi det er værdifuldt i sig selv som en unik menneskelig aktivitet. Ej blot til lyst, men netop også til lyst!